

FOR VICTORY
BUY
UNITED STATES
WAR
BONDS
AND
STAMPS

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND, O., THURSDAY MORNING, JUNE 10, 1943

LETO XLVI. — VOL. XLVI.

Ali se peljejo na žegnanje? — Po njih veselih obrazih sodeč, se res peljejo na veselo zabavo. V resnici so pa to italijanski vojni ujetniki v Tuniziji, za katere je vojna končana. Večina teh je sedaj že v Ameriki, kjer se jim bo dobro godilo.

Italijanski teror na Primorskem

(Vojna vest iz domovine). Italijanski teror na Primorskem. Odpeljali internacijo vse moške od 16. leta. Ko so radi tega našli v nekaterih krajih nemiri, so jih popolnoma pozgali slovenskih vasi. Koncentracijske tabore so imeli približno 17.000 ljudi. To je bilo ob tej priliki 80 let 1918 naprej si je prišlo Italija, da asimilira 600.000 Slovencev in Hrvatov, ki so prišli pod njeno oblast. To jim ni posrečilo. Sedanja je to pokazala z vso jasnostjo — na Srednjem Vzhodu je mala jugoslovanska armada slovenskih fantov iz Primorske, ki so se prostovoljno prijavili v jugoslovansko vojaško službo.

Toda Italija se boji tudi prebivalstva, ki je ostalo doma. Italija, ki pričakuje invazijo se boji, da ne bi takrat Slovenci nastopili proti svojemu staremu zatiralcu.

Zato hoče Italija streti odpor slovenskega naroda. Kot je lani v avgustu in septembru divjal fašizem v takozvani Ljubljanski pokrajini, zasedeni leta 1941, tako se znaša zdaj nad Slovenci, ki so že od leta 1918 naprej pod Italijo. Dne 31. julija 1942 je proglasil Mussolini v svojem govoru v Gorici, da mu ne bo odveč, poslužiti se Cezarjevega zakona, ki zahteva, da se pomori vse moško prebivalstvo...

IZ GROBOVI DOMOVINI

Starši domovini so umrle sledeče osebnosti: V Ljubljani je bil na veliki pokopališču, na Žal, iz kapelice sv. Jožeta, mestna občina ljubljanska, pokopani član je bil, mu je bila slavnostna pogreb.

Na 31. marca je umrl vrhniški in Janez Burnik. Zadel ga je rak.

V Ljubljani je umrl znani glasbenik, Anton Dekleva. Pokopan je bil 17. marca iz kapele sv. Andreja na Žalah. V njem bo lahka slovenska zemlja.

Vojna knjiga št. 3

Vojna knjiga št. 3 in si jo lahko naroči v državi Ohio, Michigan, Indiana, West Virginia in Kentucky. Znamke iz te knjige se ne rabijo, dokler vlada tega ne poroči, kar bo enkrat poleti. Prošnjo je to knjigo.

Za slovenski relief

Podružnici št. 35 JPO,SS darovali sledeči: Jennie Goran \$2.50 za relief, \$2.50 za relief, mesto venca na grob pokojnega J. John Kantz je \$10 za relief, \$10 za relief, \$5 za ruski relief.

Nekaj premogorovov je napravilo poravnavo z premogarsko unijo

Washington. — John L. Lewis, predsednik unijskih premogarjev je sprejel od premogovnih družb \$1.30 za člane unije pribojstva na dan. To bi bil približno za zahteve, da dobivajo premogarji plačano za čas, ki ga izgubijo od vhoda v rov do kraja, kjer delajo.

Toda k temu so pristale samo premogovne družbe iz osrednje Pennsilvanije, ki zaposlujejo kakih 65.000 premogarjev. Ostale družbe so izjavile, da bodo čakale, kaj bo odločil vladni delavski odbor, kateremu so izročile zadevo.

Odseki poslanske in senatorske zbornice so se sporazumeli glede stavk

Washington. — Zastopniki poslanske in senatorske zbornice so se sporazumeli na predlogu, ki se tiče stavk v tovarnah in rudnikih, katere je prevzela vlada. Kongresniki upajo, da bo predlog postal postava, predno potegne premirje med unijskimi premogarji in premogovnimi družbami 20. junija.

Predlog določuje kazni \$5.000 in eno leto zapora za one, ki bi pozivali in vodili delavce v stavki. Tehnično bi bile pa stavke mogoče v rudnikih in tovarnah, katere ni prevzela vlada, toda le tedaj, ako bi večina delavcev s tajnim glasovanjem odglasovala za stavko in stavka ne sme pričeti pred 30 dnevi po takem glasovanju.

Cene sirovemu maslu so danes nekaj nižane

V prodajalnah okraja Cuyahoga so od danes naprej znižane cene sirovemu maslu. Znižanje je od 5 do 6 centov pri funtu. Za najboljšo vrsto sirovega masla je maksimalna cena 51c funt. Istočasno bodo pa poskočile cene jajcem in sicer od 1 do 2 centa ducat.

Kdo ima koso?

Louis Oblak bi rad dobil starokrajsko koso "v roke." Kdor se lahko loči od nje, naj jo prinese v Oblak Furniture, 6621 St. Clair Ave., ali naj pokliče HE-2978.

Zalostna tretja obletnica

Danes, 10. junija "praznuje" Italija 3. obletnico, odkar je napovedala vojno Franciji in Italiji, ko je Mussolini zabodel nož v hrbet svojim zaveznikom, kot je takrat izjavil predsednik Roosevelt. In ravno na dan 3. obletnice tega sramotnega čina se pripravljajo ameriški general Eisenhower, da zasede s svojimi četami prvi kos italijanskega ozemlja.

Za pomoč domovini!

Če bo šlo tako naprej, bo tretji tisočak za naše bedne v stari domovini kmalu na banki. Danes zopet lahko zapišemo nekaj prišpevkov, ki so jih naši dobri ljudje darovali za Pomožno akcijo slovenskih župnij v našem uradništvu. Prispevali so sledeči:

\$10.000
\$9.000
\$8.000
\$7.000
\$6.000
\$5.000
\$4.000
\$3.000
\$2.000
\$1.000

Kristina Verbič iz 1052 E. 62. St. je dala \$5.00.

Prav lepa hvala vsem skupaj in, seveda, trkamo še vedno tudi na druga slovenska srca, da sežejo v žep in darujejo za naše reveže v stari domovini.

Manj strahu je, da bi obleko racionirali

Washington. — Dobro znamenje je, da obleka ne bo racionirana, ko je urad za vojno produkcijo dovolil večjo količino volne za obleko civilnega prebivalstva. Ta količina volne bo zadostovala za vse zahteve armade in civilnega prebivalstva.

Urad za vojno produkcijo je tudi preklical prvotno odredbo, da naj tovarnari mešajo volno z bombažem, rayonom in drugimi tvarinami, da bi se tako porabilo manj volne. Pravijo da teh primere zdaj bolj primanjkuje kot pa volne same.

Unija počestne železnice zahteva nova pogajanja

Thomas Meany, predsednik unije uslužbencev clevelandške počestne železnice je obvestil odbor, ki upravlja železnico, da naj začne takoj z novimi pogajanjimi. Unija, pravi Meany, ne sprejme ponudbe, ki jo je dal vojni odbor župana Lauschet, da se uslužbencem zviša plača za 3 cente in pol na uro. Upravni odbor železnice se bo sestal danes k posvetovanju in sklenil o nadaljnjih korakih.

Sestri graduirali

Vida in Agatha Silbitzer, hčerki Mr. in Mrs. Frank Silbitzer iz 10513 Reno Ave. sta graduirali iz Holy Name višje šole, katero sta dovršili z odliko. Jeseni bosta stopili pa v St. John bolnišnico, kjer se bosta izučili za bolničarke. Želimo jima mnogo uspeha.

Zavezniki oblegajo otok Pantelleria

Izpred vojaškega sodišča v Ljubljani

Vojaško vojno sodišče Poveljstva Oboroženih sil "Slovenija-Dalmazija" odsek v Ljubljani je izrekel naslednji obsodbi:

Mravlje Anton, sin pok. Antona in pok. Pohar Katarine, roj. v Podpeči 1. maja 1901, bivajoč v Dravljah, delavec, samski, v zaporu je bil obtožen, da je sodeloval v Dravljah od julija 1942 do 2. marca v prevratni združbi, da je sodeloval v oboroženi tolpi, da je imel orožje in municijo brez dovoljenja pristojnih oblastev in da je proti koncu meseca avgusta na Bokalskem gradu zaradi dobička vzel s silo krave, krompir, moko, in druga živila in je bil zaradi tega obsojen na dosmrtno robijo, oproščen pa je bil pripisanega zločina, da je 23. februarja v Mekercu priredil atentat na Oborožene sile, zaradi pomanjkanja dokazov.

Grm Anton, sin pok. Antona in pok. Miklič Marte, roj. v Zagorici (Dobropolje), 21. maja 1897, bivajoč v Kinjah pri Novem mestu, v zaporu je bil obtožen, da je skupno z drugimi neznanici v Slovenski vasi dne 17. julija lani odzvel osebno svobodo Pellegrinu Domenicu, da se je nasilno polastil predmetov in denarja v znesku 10.000 lir pri imenovanem Pellegrinu Domenicu, da je pripadal prevratni združbi, sodeloval v oboroženi tolpi in bil v nedovoljeni posesti orožja in municije, oproščen pa je bil obtožbe, da je v nedoločenem času pred 11. julijem 1942 v Slovenski vasi zagrešil dejanja plenitve, rop in terorja v anektiranih ozemljih. Obsojen je bil na dosmrtno ječo z vsemi zakonskimi posledicami.

Zopet so jih potegnili

Včeraj so začeli nekateri lastniki avtov polniti tanke z gazolinom meneč, da bodo izgubili kuponi iz knjige A polovico vrednosti. Zaenkrat je ostalo vse pri starem in tanki so polni, gazolinske postaje, vsaj nekatere, pa prazne.

Graduacija

Na 7. junija je graduiral iz Euclid Central višje šole Edward Ivančič, sin Mrs. Rose Ivančič, 854 E. 207. St., Euclid, O. To je že tretji sin te družine, ki je dovršil šolo z najboljšim uspehom. Čestitamo!

Druga obletnica

V petek ob osmih bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojno Mary Prijatelj v spomin 2. obletnice njene smrti.

NEURADNO SE ZATRJUJE, DA SO ZAVEZNICI ŽE NA OTOKU

Zavezniki so pozvali posadko na otoku, naj se vda. Ker ni bilo odgovora, so začeli otok obstreljevati z morja in zraka.

London, 9. junija. — Močna skupina angleških križark in rušilec pošilja na tone izstrelkov na italijanski "Gibraltar" otok Pantelleria. Istočasno so prihrumele nad otok ameriške zračne trdnjave, ki so vsule nanj na tisoče bomb.

Zavezniki so včeraj stavili posadki na otoku ultimatum, naj se brezpogojno vda. Ker ni bilo odgovora, so začeli zavezniki bruhati najtežje izstrelke na trdnjavo. Napad se vrši brez prestanka.

Zavezniška letala so priletela z Afrike nad otok ter vrgla osiške posadki zahteve, da takoj razvije belo zastavo. Zavezniki so to storili, da obvarujejo posadko in civilno prebivalstvo gotovega uničenja.

Osiške radijske postaje so še sinoči naznanjale, da je garnizija zavrnila ultimatum za predajo. Kot zatrjujejo depeše, ni bila v Sredozemlju še nobena točka s tako silo bombardirana, kot je otok Pantelleria. Depeše iz zavezniškega glavnega stana tudi zatrjujejo, da bodo zavezniki nadaljevali z bombardiranjem otoka toliko časa, da se bo posadka podala.

Dim iz zadetih tarč na otoku sega eno miljo visoko v zrak. Bojno ladjeve pošilja izstrelke na skladišča in priprave v pristanišču.

Najnovjša poročila zatrjujejo, da se je zavezniška armada že izkrcala na otoku, toda uradnega poročila o tem še ni.

Dozdaj niso utrpele zavezniki pri napadih na ta otok še nobene izgub.

Istočasno so pa zavezniški bombniki metali bombe na Sicilijo in Sardinijo z afriških baz. Bombniki iz Osrednjega vzhoda so pa včeraj obiskali Grčijo ter metali bombe na osiško ladjeve na vzhodnem in zahodnem grškem obrežju. V Egejskem morju so zadeli tri osiške ladje, v Korintskem zalivu pa eno.

Italija poroča izgube v tej vojni

Rimski radio je poročal, da znašajo izgube Italije v treh letih vojne 633.251 mož. Od teh jih je bilo 58.000 ubitih, 131.000 ranjenih in nekaj več kot 444.000 pogrešanih.

Radio je zatrjeval, da zre Italija v četrto leto vojne "pogumno."

Pomagajte Ameriki, kupujte obrambne bonde in znamke.

Uničimo Ameriko in pa Anglijo, ali bomo sami uničeni, pravijo Japonci

Tokio. — Radio je oddajal govor, ki ga je imel na javnem shodu v mestnem stadionu v Tokiu predsednik poslanske zbornice, Okada. Govornik je poudarjal, da morajo Japonci uničiti Zedinjene države in Veliko Britanijo, ali pa bodo sami uničeni.

"Vedeti moramo, da ni prostora za vse, za Japonsko na eni strani in za Anglijo in Ameriko na drugi strani," je grmel govornik. "Mi moramo streti ti dve deželi, katerih posebljenost je mogočnost."

Svaril je tudi narod, da mora biti pripravljen na dolgo vojno.

Zavezniki napadajo vedno bolj na široko na Pacifiku

Avstralija. — Japonci so imeli dozdaj kolikor toliko mir pred zavezniki na posestih južno od Singapora. Zavezniki so napadali dozdaj večinoma na Salomonskem otočju, na Novi Gvineji, Novi Britaniji in tam okrog.

Včeraj so segli dlje in pokazali Japoncem, kaj jih še čaka. Ameriški bombniki, izdelka Liberator, so poleteli 900 milj zahodno od Darwin v Avstraliji ter bombardirali otok Soemba. V pristanišču so poškodovali 5.000 tonsko tovorno ladjo.

Angleži poročajo o napadu na otok Lampedusa

Valetta, Malta. — Angleži priznajo, da je mala skupina angleških čet vršila polvedovalno službo na italijanskem otoku Lampedusa. Toda razen dveh vojakov so se vsi vrnili na bazo. To je tisto, o čemer je osiše včeraj poročalo, da je pet angleških stotnij napadlo otok in da so Italijani vse pobili.

Knjiga je bila vrnjena po 114 letih

Detroit. — V detroitsko javno knjižnico je nekdo prinesel knjigo, "Telemahe dogodiščine," ki si jo je nekdo izposodil iz knjižnice 12. novembra 1829. Ta, ki je knjigo vrnil, bi moral plačati \$787.80 najemnine od te knjige za teh 114 let. Toda nihče ga ni vprašal za denar, tako so bili vesel vrnjene knjige.

Avtomatične ledenice

Jerry Bohinc, ki ima znano prodajalno s pohištvo in drugimi potrebščinami za hišo in dom na 819 E. 185. St. priporoča nove avtomatične ledenice, izdelka 1943. So nekaj finega na trgu.

Naši vojaki

Albert in Laddie Volcansek iz 8912 Union Ave. pošiljata pozdrave vsem prijateljem in znancem. Njiju naslova sta: Albert R. Volcansek, A. S. Co. 539, U. S. N. T. S., Great Lakes, Ill. — Laddie R. Volcansek, S 2/C U. S. N. T. S. (Radio) Div. 12, Sec. X, c/o University of Wisconsin, Madison, Wisconsin.

Frank in Victor Malley, sinova Mrs. Theresa Malley iz 8912 Union Ave. sta naročila v pismih najlepše pozdrave vsem prijateljem in znancem. Njiju naslova sta: Cpl. Frank W. Malley, 35320733, Co. "A" 84th Engrs. Cam. Bn. APO 700 c/o Postmaster, New York, N. Y. — Victor G. Malley, A. S. Co. 607, U. S. N. T. S. Great Lakes, Ill.

Iz Carigrada v Tiflis

(Nadaljevanje potovanja "V Carigrad")
Spisal Ljudevit Stiasny

Jutro zgodaj smo se v Samsumu. Opazovali smo mesto, ki ima prav pristanišče ter se razprostira na pobočju ne preveč hriba. Veliko lepih hiš in v razen nekaterih večjih hiš "mečed" (mohamedanska cerkev) tudi armenec. Bilo je že skoro pet ur, ko smo se približevali prvi pristanišču. V pristanišču smo morje precej mirno in na vzhodu ne vstajajo zgodaj. V pristanišču smo morje precej mirno in na vzhodu ne vstajajo zgodaj. V pristanišču smo morje precej mirno in na vzhodu ne vstajajo zgodaj.

Prekanjeni dragoman in druge nezdore.

Ko obstane parobrod v pristanišču v Platani, pride na krov več "dragomanov" (vodnikov), ki nas vabijo, da si ogledamo mesto. Posebno eden je bil prav vsiljiv ter mi ni dal miru. Dal sem se mu konečno prepričati, da me vodi v mesto in nazaj za 30 piastrov (nekaj čez 6 kron), za kar mi mora pa preskrbeti tudi vožnjo tja in nazaj.

Grem torej navzdol po stopnicah, ki jih pritrdijo ob strani parobroda, da morejo potniki v čolne in iz čolnov na parobrod. Dragoman je bil kmalu v čolnu in v ugodnem trenutku zagrabil tudi mene ter me posadi v čoln. Predno pa se odrinemo od parobroda, bil sem že ves moker, tako se je morje zagnalo v parobrod. Malo dalje smo bili že v velikih valovih, ki so padali in se vzpenjali, da je bilo strah. Ko bi me ne bilo sram, pričel bi bil kričati. Vsejedno sem dragomanu zapovedal, naj reče čolnarju, da se vrne nazaj k parobrodu. Dragoman pa, ki je na parobrodu silil v mene v ruskem, laškem in nekoliko tudi v nemškem jeziku, me sedaj ni hotel razumeti, temveč mi je odgovarjal v nekem tujem, menda v turškem ali armenškem jeziku. Kolikor bolj pa smo se približevali bregu, toliko bolj mirno je bilo morje.

Ves izmučen in moker stopim na breg. Tu me opozori dragoman, ki je sedaj zopet znal rusko, da zasluži čolnar 1 piaster (nad 20 vinarjev) bakšiša (pivnine), ker je morje zelo nemirno in vožnja zelo težavna. Ustrežem mu, vesel, da sem zopet na bregu. Tu najamem voznička, da me popelje v bližnje mesto.

Kmalu smo bili vrh griča, odkoder smo uživali krasen razgled na Trapecund. Posebno dobro so se videle slikovite razvaline nekdanjega slovitih trdnjav, ki je pa sedaj na pol podrt. Prav mikalo me je, ogledati si najpoprej te razvaline, ki se vzdigujejo nad mestom, toda dragoman mi to odsvetuje, češ, da za to ni časa. Pod temi razvalinami zagledam staro turško mesto, ki je obdano z obzidjem. Ležiči ob pobočju hriba, vzdigovali so se izza poslopij ter iz zelenja pomarančnih dreves, oljk in drugih dreves kaj ljubko vitki minareti (stolpki) 40 džamij (mohamedanskih molilnic).

Peljem se torej dalje v novo mesto, kjer biva dandanes že mnogo Evropejcev. Dragoman mi med vožnjo pripoveduje, da ima Trapecund redno zvezo z vsemi pristanišči v Črnem morju ter da pridejo tudi iz daljnih pristanišč mnogokrat kupčijske, osobito angleške ladje. Od tu pošiljajo namreč Angleži svoje karavane v Perzijo. Dragoman mi tudi pripoveduje, da je počilvala tu kupčija nekoletko let popolnoma. Ko so Rusi dovršili železnico iz Batuma v Baku in je bil Batum še svobodno pristanišče, preselila se je ta kupčija iz Trapecunda v Batum. Ko so pa Rusi nekaj let pozneje naložili visoko colnino za blago, ki se hoče uvažati ali pošiljati skozi Kavkaz, so se morali vrniti Angleži zopet v Trapecund. Tudi dandanes morajo pošiljati Angleži svoje blago od tu v Perzijo največ s karavanami, čeprav je tako potovanje zelo nevarno, ker gorski narodi karavane radi napadajo.

Slobodan Jovanović narodu v domovini

Predsednik kraljeve jugoslovanske vlade, g. Slobodan Jovanović, je naslovil dne 6. aprila — na dan obletnice nemškega napada na Jugoslavijo — naslednji govor Jugoslovanom v domovini, katerega natančno besedilo smo ravnokar prejeli.

Danes sta pretekli dve leti, odkar je tudi Jugoslavija vstopila v veliko svetovno vojno. Nikdar v svoji zgodovini ni šel naš narod skozi tako trpljenje, nikdar še ni doživel hujšega zatiranja; obenem pa tudi ni še nikdar pokazal lepših primerov ljubezni do domovine in junaštva. Zadnji dve leti sta bili najbolj krvavi v knjigi naše zgodovine, obenem pa tudi njene strani izpolnjene z največjo slavo.

Usoda, ki nas je zadela v tej vojni, ni zadela samo nas. Kamorkoli se obrnemo, povsod se nam nudi več ali manj isti prizor opustošenja in krvoprelitja. Tudi oni narodi, ki so se brez boja predali osišču, se niso, za ceno svoje malodušnosti, rešili vojnih strahot. Dosegli so le to, da ne umirajo za svobodo svoje lastne domovine, temveč padajo za račun tujcev na ruskem bojišču. Naš narod pa je rešil svojo čast in svojo bodočnost. Sateliti osišča tega o sebi ne bodo mogli reči.

Ko smo pred dvema letoma začeli vojno, smo imeli pred seboj preprosto nalogo — da branimo, ako moremo svojo zemljo pred tem krivičnim napadom. Toda čimdalje se vojna zavlačuje, tem jasnejša postaja razlika med današnjo vojno in prejšnjimi spopadi — zdaj ne more noben narod več zasledovati izključno le svojih last-

nih ciljev, ki bi bili: povrnitev izgubljene svobode in osvoboditev podjarmljenih narodnih bratov. Današnja vojna je konflikt med dvema načeloma družabnega reda. Radi tega ima vsakteri izmed narodov, ki se vojskujejo v tej vojni, pravico zahtevati, da se mu pove kakšen je red, za katerega izgublja svojo kri in kaj mu bo dobrega prinesel v bodočnosti.

Socialni red, za katerega se bori osišče, je v zasedenih ozemljih le predobro znan. Ljudske mase ga niso nikjer sprejele, niti ne v ozemljih nacističnih satelitov. To je red, ki more biti dober edino le za Herrenvolk, nikakor pa ne za katerikoli drugi narod.

S tem redom primerjajmo oni socialni red, za katerega se bore zedinjeni narodi. Cilj, za katerim stremi ta red, se da izraziti z eno besedo; ta beseda je: varnost. Po tej vojni morajo nastopiti v vseh deželah razmere večje sigurnosti — zunanje in notranje varnosti.

Zunanjo sigurnost bomo dosegli le, ako postane vojna povsem nemogoča, ali pa, ako bo nevarnost omenjena na čim manjšo mero. Ali je mogoče, to doseči, in na kakšen način? Jasno je, da bo treba ustanoviti vojno silo, ki bo vezala agresivne težnje osišča in njegovih satelitov. Toda za osiguranje trajnega miru, bi to še ne bilo dovolj. Treba je še iz Evrope napraviti celoto, ki brez sodelovanja vseh svojih delov ne bo mogla napredovati in kateri bo vsaka vojna pomenila samomor. Drugače povedano, Evropo je treba organizirati, to se pravi, da bo treba spraviti manjše in srednje države v večje skupinske enote. Kakor vemo iz lastne skušnje, je lažje organizirati majhno število

velikih enot, kakor večje število manjših enot.

Samo po sebi umljivo je, da je mogoče izvesti take grupacije le na podlagi svobodnega pristopa narodov. Narodi so zgodovinske tvorbe, katerih se ne da izbrisati s peresom. Poleg tega pa je nacionalizem postal predpogoj ene kolektivne svobode, brez katere svoboda posameznika ne velja mnogo. Politični problem bodočnosti je ravno v tem: kako v popolnoma svobodnih narodih vzbuditi in razviti voljo in sposobnost za skupno delo na polju skupnih gospodarskih in socialnih interesov. Danes prevladuje mnenje, da bomo dosegli ta cilj najlažje na podlagi konfederacij, ki bodo obsegale določeno število nacionalnih držav.

Enota osnovana v začetku 1942. leta med Jugoslavijo in Grčijo je bil prvi, akoravno še jako skromni začetni poskus take konfederacije. Evropa, katere narodi bi bili zbrani v take skupine, ki bi ostale v tesni medsebojni zvezi, bi mogla zajamčiti vsaj za nekaj časa trajen mir, brez katerega je vsako kulturno napredovanje nemogoče. Kontinenta kulturnega razvoja ne more obstajati, ako se v tako kratkih razdobjih kakor v našem času, porušijo vse kulturne tradicije, ter se narodi začno vračati v dobo barbarstva in medsebojnega iztrebljanja. To je danes postalo tako jasno, da vsakdo predvsem zahteva zunanjo varnost, sigurnost pred novimi vojnami. Ako zedinjeni narodi v tej vojni bijejo boje s tako silnim naporom vseh svojih sredstev, je to le zato, ker imajo upanje, in voljo, da sedanja vojna ostane zadnja.

Poleg zunanje varnosti pa je treba ustvariti tudi notranjo sigurnost. Poleg strahu pred vojno, stresa danes ljudi še druga-

čen strah. To je strah pred bedo. Človek sedanosti se ne more zanesti, da bo vedno našel delala, da se bo mogel obdržati na onem standardu življenja, katerega je že dosegel; ne more se zanesti, da bo vzdrževan in v slučaju bolezni ali starosti dobival podporo; on ne ve, dali bo kljub visoki stopnji kulturnega in znanstvenega napredka, dobil svoj delež dobrin naše civilizacije in se dvignil nad najprimitivnejši način življenja. Po tej vojni, v kateri je država zahtevala od posameznika tako strahovitih žrtve, je dolžna, da se opraviči napram temu posamezniku, in se pretvori v enoto z visoko kulturo, ki bo svojim članom zajamčila skrb za zdravje, šolo in delo.

Neprestano se pojavlja vprašanje, dali bodo mogli narodi, katerih ozemlja so bila opustošena, takoj po vojni nuditi vse to svojim članom. Jasno je, da tega brez mednarodnega sodelovanja, organiziranega na najširši bazi ne bo mogoče doseči. Zato so tudi že danes v teku pogajanja med zedinjenimi narodi, kako praviti v sklad njih gospodarske načrte. To bi bila najkrajša pot, da se v opustošenih deželah obnovi ne le redno gospodarsko življenje, temveč da se tudi v gospodarsko manj razvitih krajih dvigne standard življenja. To mednarodno sodelovanje daje tudi nam upanja, da bo gospodarska obnova našega ozemlja napredovala s hitrim korakom in da bo državi omogočena izvedba zares širokopoteznega socialnega programa.

Notranja varnost, ki je potrebna poleg zunanje sigurnosti, je v bistvu le gospodarska varnost, brez katere seveda ne more nikdar priti do trajnega socialnega miru.

To so vojni cilji zedinjenih narodov: to je novi red, za katerim strememo — da se Evropa organizira na bazi velikih skupin, v katerih bo vsak narod tvoril svobodno državo, a vsak posamezni človek varen v gospodarskem pogledu; da mu bo nudena možnost, živeti zares kulturno življenje. Ako bodo napore zedinjenih narodov uspešni, bodo imele sedanje generacije, ki so toliko trpele v obeh svetovnih vojnah, vsaj to tolažbo, da niso zastoj umirale in da so s svojim trpljenjem odkupile obenem svobodo svojega naroda in boljše bodočnost vsega človeštva.

To je na najkrajši način in v najširših potezah orisan skupni cilj, ki je zedinjene narode združil v borbi proti osišču. Ta cilj mora imeti pred seboj tudi naš narod. Mi dobro čutimo, da mora postati povojna Jugoslavija boljše od one Jugoslavije, katere smo imeli pred vojno. Toda, kadar govorimo o tem, kaj velja storiti po zmagi, moramo imeti predvsem v mislih, da noben narod ne bo mogel urediti svoje usode brez ozira na ostale narode in da bodo morali v svojih notranjih uredbi vsi sprejeti geslo splošnih človeških idealov, za katere se danes borimo tako mi, kakor vsi drugi zedinjeni narodi. (J. I. C.)

DELO DOBIJO

Delo dobijo ženske
Za dva ali tri dni v tednu dobijo delo ženske, da bi pomagale čistiti dvorane in urade. Plača na uro. Katero zanima, naj se zgleda v uradu SND na St. Clair Ave. (136)

Za pomoč v hiši
Iščem priletno žensko, da bi pomagala gospodinjji pri hišnem delu. V družini sta samo dva in živita v mestu Madison, O. Ako katero veseli tako delo, naj pusti naslov v uradu tega lista. (137)

MAKI EVERY PAY DAY BOND DAY

MALI OGLASI

Sobo išče

Išče se opremljena soba ali pa tudi s kuhinjo za pečlarja; najraje od 55. do 72. ceste. Kdor ima kaj primerne, naj pusti naslov v uradu tega lista. (June 10, 12)

Peč naprodaj

Proda se plinska peč v jako dobrem stanju. Vprašajte po 5 uri popoldne na 696 E. 160. St.

Hiše naprodaj

Na E. 47. cesti 14 sob v bližini St. Clair Ave. Za 7 družin zidano poslopje, prinese \$135 na mesec. V slovenski naselbini.

Na 78. St. 2 hiši, vsaka za 1 družino; kopalnica in furnez.

Na E. 75. cesti 8 sob za 1 družino, 2 garaži.

Na E. 93. St. in Empire 7 sob, zidana garaža.

Za podrobnosti se obrnite na

J. Tisovic

1366 Marquette Rd.

v bližini St. Clair in E. 55. St. (138)

Soba se odda

Opremljena soba se odda moškemu, si lahko tudi kuha; zgorej. \$2.50 na teden. Vprašajte po 5. uri zvečer na 996 E. 64. St. (137)

Hiša naprodaj

Proda se hiša na 16002 Saranac Rd. za 2 družini, 11 sob; poseben furnez, istotako tank za vročo vodo in kopalnica. Vse v dobrem stanju. Lastnik živi na 15929 Saranac Rd. (136)

Novica o dohodninskem davku

Drugo odplačilo na vaš dohodninski davek je 15. junija. Da se izognete čakanju v dolgi vrsti in za vašo lastno udobnost, bomo imeli naš urad odprt vsak večer do sedmih in sicer do 15. junija.

V našem uradu lahko dobite uradni Money Order od \$1 do \$1,000, ne da bi čakali. Mi bomo opravili za vas vse, kar tiče dohodninskega davka, ne da bi vi za to zamudili ene minute časa.

Za dobro in zanesljivo postrežbo, se zgledajte pri Mr. Marian Mihaljevichu, 6424 St. Clair Ave. (June 1, 3, 10)

Farmo želijo

Zakonski par z dvema malima otrokoma želi vzeti v najem malo farmo, kjer je hiša 5 ali 6 sob. Ne sme biti predaleč od Clevelanda ter mora imeti elektriko in vodo v hiši. Pripravljeni smo izvršiti tudi popravila, če potrebno. Pokličite Henderson 8392, Cleveland, O. (June 8, 10, 12)

East 61st St. Garage

FRANK RICH, lastnik
1109 E. 61st St.
HEenderson 9231
Se priporoča za popravila in barvanje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.

Kraška kamnoseška obrt

15425 Waterloo Rd.
IVanhoe 2237
EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV
RE-NU AUTO BODY CO.
982 East 152nd St.
Popravimo vsa avto in prebarvamo, da bo kot nov.
Popravljamo body in fenderje. Welding!
J. POZNICK — M. ZELEDOR
Glenville 3830.

FR. MIHČIČ CAFE

7114 St. Clair Ave.
ENflicott 9239
6% pivo, vino, žganje in dober prigrizek. Se priporoča za obisk.
Odpri do 2:30 zjutraj

Gornja slika je bila posneta v Londonu po enem zadnjih bombnih napadov. Naciji so napravili precej škode, vendar pa jih je ta napad precej stal in kakor pravijo poročila so Nemci ta napad drago plačali, ker so ob tej priliki izgubili lepo število dragocenih letal.

Domačini na Novi Guineji kaj pridno pomagajo ameriškim četam. Na sliki vidimo dva domačina, ki sta zaposlena pri čiščenju japonskega zaplenjenega letala, da jih bodo naši vojaki lahko uporabili, če bi bilo treba. To oročje je bilo zaplenjeno Japoncem na bojišču v Buin sektorju.

JUNAKINJA IZ ŠTAJRA

PREVEL DR. JOS. JERŠE

Henrikove roke se povesijo od meča s križem, pokrili si je obraz, da bi ne videl prikazni ... da bi ne videl meniha, ki je z dekliškimi koraki hitel čez travnik.

Tiho je stopil Madlzeder k njemu:

"Gospod Henrik, Bog naj vas tolaži v vaši žalosti. Toda ne morem drugega reči, da je žal res tako, njena sramotna dejanja so potrjena po pričah. In gospod, tu stoji povelje vašega očeta."

Henrik je odmaknil roke z obraza, s srepim, ugaslim pogledom se je ozrl na Madlzederja in je vprašal: "Katero povelje?"

Madlzeder je rekel:

"Tu stoji v pismu: dekle, ki je nočem več imenovati z imenom, naj se z oboroženo silo med ropotanjem bobna in izklicavanjem njene pregrehe izžene iz mesta. Prosim, gospod stotnik, da mi ne nasprotujete. — V imenu vašega očeta in vaše pokojne matere vas lepo prosim. Zakaj, piše vaš oče, take brezčastne ženske so sramota za vaše rojstno mesto."

"Brezčastne —" je hropel Henrik. Njegova Štefka, njegova mala Štefka, ki jo je komaj pred eno uro videl doma sedeti in dremati s posodo leče v naročju.

"Ne," je sopihal, poln onemoglega srda in boli, "to ni Štefana. Kar pravite, se ne bo nikdar zgodilo. Vzravnal se je in raste pred očmi lažnivega očetovega hlapca; tresoč se od bolečine je z mokrimi očmi zavpil z glasom, kakor bi na zaklenjena nebeška vrata trkal po božjem pričevanju:

"Ona ni to, kar pravite, tu stoji tisti, ki vam bo to dokazal, kakor gotovo stojim tu."

Madlzeder je zamajal z ramami in je molčal.

Henrik si je krepko opasal meč, dejal si je na glavo perjasti klobuk in je vprašal: "Kako se piše oni kmet v Pirahu?"

"Fukgruber. Ime stoji v pismu. Takoj bom poslal ponj in še po neko drugo pričo."

"Ne, ne pošljite po nobenega," je zarezal Henrik. "Sam pojdem k Fukgruberju in bom z njim govoril. In ako bom potem razbremenil Štefano, in to bom —" zopet so mu temni zmešani pogledi splavali h križu: pomagaj mi. Odrašenik, pomagaj — "ne bo potem zapel noben boben in niti en mož ne bo nastopil z orožjem," zmečkal je pismo v svoji pesti in ga je zopet vrgel proč, "da bi izpolnil to povelje, kakor gotovo je Bog v Devici postal človek, tako gotovo bom varoval ubogo deklico."

Zopet je Madlzeder zamajal z ramami, zopet je pobral pismo in je rekel: "Upam, da se vam bo posrečilo, razbremeniti jo."

Ako pa je ne boste mogli razbremeniti, se zanesem na vašo viteško in moško čast, da potem tudi priznate to. Čakal bom tu v hiši, dokler se ne vrnete iz Piraha. Potem se bo zgodilo, kar je prav."

"Nekdo je rekel, da solnce ni nebeški ogenj, ampak krota. In če mi sto norcev pove isto, ne bom verjel," je vzkliknil Henrik in je ponosno stopal skozi dvorano. "Le počakajte. Prišel bom in bom rekel: Solnce je solnce, ne pa krota."

Moško je stopal po stopnicah doli, kakor da si je svest svoje zmage, toda znotraj je bil strit in zlomljen, kakor človek, ki mu je tenko jeklo prebodlo srce, in ki sedaj počasi krvavi na skriti rani, dokler ne izkrvavi.

Rdeči satan mu zarezgeta nasproti, toda ne zajaše ga, marveč gre peš po oddaljenih stranskih potih, venomer mu posmehujejo plava pred očmi v Štefanini postavi in s Štefaninimi potezami menih, ki se je priplazil iz Albertovega stolpa. Bori se zoper to slepilo, pravi si, da je bila to mrzlična prikažen, da je bil mesečen ... toda ne, vedno jasneje mu govori razum, tako je bilo in nič drugače, videl si jo ponoči priti od njega, zastoj se braniš in zapiraš, tvoj oče bo imel prav.

Nato je zopet videl Štefanin blede, sladki otroški obraz od danes zjutraj ter njeno čudovito postavo, po kateri je nesrečnež še vedno kakor brez uma hrepenel, in zopet si je prisegal, da so ga varale oči. Kar sliši uro biti in spomni se na 12 ur, o katerih govori povelje ... Ve, da gre za njeno ubogo telo in njeno čast pred vsem svetom, in hitreje je začel korakati proti Pirahu ... nikdar, nikdar, nikdar ne bo trpel, da med ropotanjem bobna ženejo Štefko, njegovo Štefko iz mesta, prej mu morajo živo srce iztrgati iz telesa, saj je že tako ranjeno do smrti.

Ko je stopil v Fukgruberjevo hišo, jo je našel prazno, samo muhe so šumele okoli, pri peči je spala starka in poleg nje je predla mačka. Nato je vstopil v hišo velik, siv mož in je nekoliko v zadregi visokorazlega vojaka vprašal, kaj da želi, gospod da je gotovo šajarski strelec. Henrik je vprašal:

"Ste li vi Fukgruber?"

Mož je prikimal.

Henrik vprašuje nadalje: "Kakšno prikazen ste videli v noči na velikonočni ponedeljek, pripovedovali ste o njej Madlzederju? Varujte se, ljudem natvezati medvede!"

Kmet je debelo gledal in rekel:

"Nobenega medveda nisem natvezel Madlzederju."

Stotnik je vprašal:

"Torej ste res videli meniha —?"

Fukgruber odgovori:

"Ne, gospod, ni bil menih, bilo je neko dekle iz Štajerdorfa —"

Henriku je zastajala kri, s podvojenimi udarci mu je tolklo srce. Vrgel se je na klop. Mož je videti odkrit in pošten, zdi se, da ni v njem niti sence lažnivosti.

Henrik je nadaljeval z votlim glasom:

"Varujte se lagati! Tudi jaz poznam Štefano, pridno dekle je in ne hodi ponoči po vaseh okoli."

Kmet je govoril dalje in njegov glas zveni kakor trobenta groba na uho možu, ki išče dokaza za Štefanino nedolžnost:

"Seveda, gospod, pravijo, da je pridna! Bila je pridna, že vem, saj sem jo poznal na videz, ko je hodila v cerkev. Veliki teden se je nekaj godilo, to ve Bog in pater Ertelij, ki je imel ključ od stolpa, zato je tako težko umrl. Tisto noč je bila luč v stolpu, kjer je bil Albert ujet, vso noč, sicer je bila vedno tema v stolpu. Tiste dni se je čulo govorjenje v stolpu in trikrat sem videl tiste dni, enkrat pa tudi moj sin, Štefano hiteti v stolp. V noči na velikonočni ponedeljek sem šel v Pirah ... in sem jo videl deset korakov proč od sebe, s svetilko se je priplazila iz stolpa, bila je preoblečena v meniha, toda dobro sem jo poznal. Luna je svetila jasno kakor dan."

Tiho je bilo v sobi, muhe so šumele, iz daljave so šepetala drevesa.

Henrik je vstal:

"Til!" je globoko rekel in strašno pogledal moža, "kar si govoril, je grozna sumnja na ubogo dete, ki ni nikdar storilo kaj hudega, moreš li priseči, da je bila ona?"

Kmet je dvignil žuljavo roko: "Pri Bogu in pri mojem izveličanju, gospod, in pri Gospodu, ki —"

Tedaj je iztegnil Henrik roko v zlati rokavici, ki je nekoč

nesla Štefano s sramotnega odra, in je z zlomljenim glasom vzkliknil: "Ne! Tudi tako verjamem — — —"

Opotekajoč se je odšel iz sobe.

Beli oblaki so plavali nad garstenskim samostanom, kakor mali ognji so se svetila samostanska okna, ki jih je poljubljalo solnce, sanjavo se je dvigala nad Anizo prastara cerkev sv. Ulrika, z vislic v Frajringu so zletavali krokaril ...

Skozi Garsten je brzo hitel neki mož. Bil je Henrik. Kakor preganjanec se je oziral okoli sebe in je urno spel skozi lipov drevored, ki vodi k samostanu, proti stolpu, ki je s praznimi okenskimi odprtini kipel proti solnčnemu nebu in je čul nad svojo skrivnostjo. ... Bog v visokih nebesih ve za skrivnost, ki je čista, kakor peroti serafov, ki obdajajo Jagnje; toda nesrečnemu možu, ki ga navdihujejo temne moči, se ta skrivnost zdi črna kakor pekel.

Pod stolpom šepetče in se ziblje cvetoči bezeg ... tam-le, da, tam-le je prišla ven ... angel mu je bila, na kolenih jo je častil kakor svetišče. In tamle je prišla ven ... in raztrgana ji je bila obleka deviške nedolž-

nosti, raztrgan, poteptan venec nedolžnosti ... v sramoti in nečasti je padla v naročje meniha, in njega ubogega luterana je z nogo pahnila od sebe.

Zgrabila ga je jeza, da se je tresel po vsem životu. Na mah je stekel proti stolpu; z divjo nogo je teptal travo, ki je zelenela okoli stolpa ter je najbujnejše rastla tam, kjer je skrito pred vsem svetom ležal mrlič. Z mečem je udrl prepelela vrata in je stopil v prazni spodnji prostor, katerega je prepihaval veter. Zares, to je bil najostudnejši kraj ljubkovanja, zgoraj v tramovju so se drli čuki, so kričale vrane ... Prazna in odprta je soba, v katero je Štefana stopila kot angel svete ljubezni ... Henrik pa je v duhu gledal, kako se plazi noter kot satan grde ljubezni. V divji boli vzklikne: "Štefana, si li bila ti?" In sove v tramovju so se zakrohotali: "Ha, ha," to se glasi kakor: da. Ves potr in zmešan zapusti strašni kraj.

Šel je nazaj skozi drevored. Ob potu je stalo znamenje, kamenit steber. Omahnil je proti stebri in je nanj naslonil glavo, da bi si ohladil kipečo vročino, ki mu je divjala v glavi in po vseh udih, ki so mrzlično trepetali. Divje je stisnil pest proti samostanu in je božje

prekletstvo klical nad Alberta in nad vse menihe.

"Ti gnezdo, ti hiša pregrehe," je sopihal. "Le čakaj, pride dan, ko te bom požgal do tal."

Črni naklepi mu liki krokarji krožijo po možganih. Toda, zopet je povesil glavo, kaj pomaga, če zažge gnezdo, kar se je zgodilo, se je zgodilo, in kar je proč, je proč.

In zopet se je jeza umaknila žalosti ... po izgubljenem rajju, po Štefani. Če tudi je one-

časčen in raztrgan njen venec, saj vendar še ostane Štefana, ne-li?

V garstenskem stolpu ura, mrmrajo brontata zvonov ... Kladio mu na srce. — V arzenalu ga znim poveljem čaka Madlzeder ... in moral mu bo reči: našam izpričevalo, toda njej, ne zanj. In potem? (Dalje prihodnjik.)

Kupujte vojne znamenja

Prosimo, da omejite
klice na daljavo
na 5 minut--
Drugi čakajo nanje

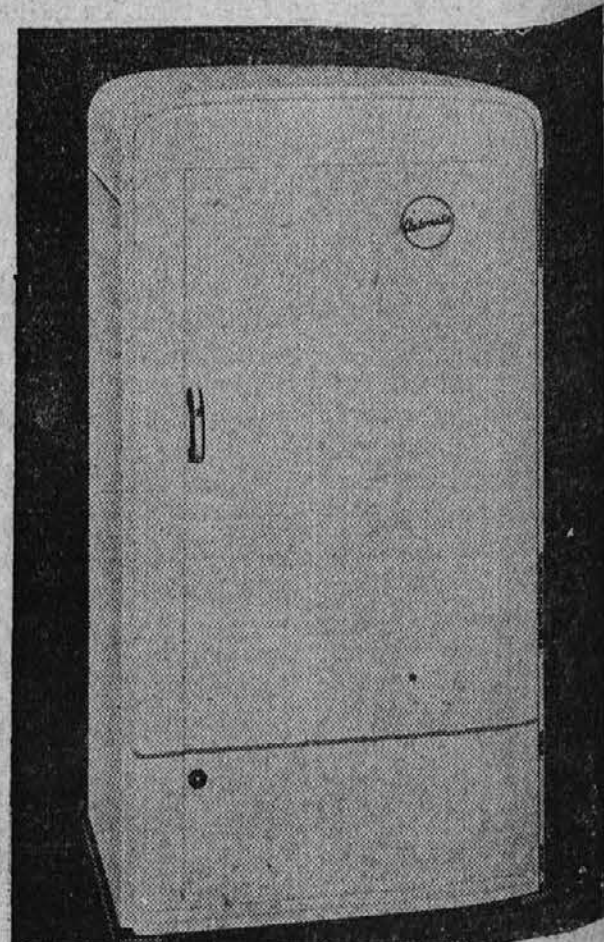
Najsi smo v vojni, pa bi vseeno radi hitro postregli s telefonskimi klici na daljavo. Večina njih dobi takoj zveze, toda mnoge li-nije so zasedene. Kadar je posebno zaposlena zveza, ki jo želite, vas bo operatorica vprašala, da bi omejili svoj klic na da-

ljavo na 5 minut. Saj se to ne zgodi na vseh zvezah vedno. ... Toda kadar se zgodi, vemo, da boste razumeli zakaj je to ... S tem boste dali tudi drugemu pri-liko govoriti. Jutri bo morda oni drugi storil za vas isto.

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

TUNE IN "THE TELEPHONE HOUR" EVERY MONDAY AT 9 P.M. OVER WTAM, WLW AND WSPD

NOVE 1943
"Automatic" ledenice

Vam zagotovijo protekcijo naravne mrzloti

PRODAJALNA ODPRTA:
V torek, četrtek, petek in soboto od poldne do 8 zvečer.
Zaprta ves dan ob ponedeljkih in sredah.

JERRY BOHINC
NORTHEAST SALES and SERVICE

819 E. 185. St.

Kenmore 5700

Jos. Zele in Sinovi

POGREBNI ZAVOD

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.
Mi smo vedno pripravljeni s najboljšo postrežbo
6502 ST. CLAIR AVENUE Tel: ENdlicott 6633
COLLINWOODSKI URAD: Tel: Kenmore 3118
482 E. 182D STREET

Varčujte
naprej

... za davke

... za vojne
bonde

... za potrebe

Society of Savings
PUBLIC SQUARE